



REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIC OF KOSOVO QIVILIA VILAJA / CIVILIAN VILAJA Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural / Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development AGJENCIA E USHQIMIT DHE VETERINARISË / AGENCY FOR FOOD AND VETERINARY AGENCY	
Nr./Br./No. 9524	Nr./Br./No.p. 42
PRISTINE-A 23-12-25	

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

*Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural
Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja
Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development*

AGJENCIA E USHQIMIT DHE VETERINARISË
AGENCIJA ZA HRANU I VETERINARSTVO
FOOD AND VETERINARY AGENCY

Prishtinë, datë, 22.12.2025

Për: z. Bekim Hoxha, Drejtor Ekzekutiv

Lënda për nënshkrim/aprovim: Procedurat standard operative për inspektimin Antemortem dhe Postmortem të gjedheve, deleve

Hartuar/përgatitur nga Flamur Kadriu

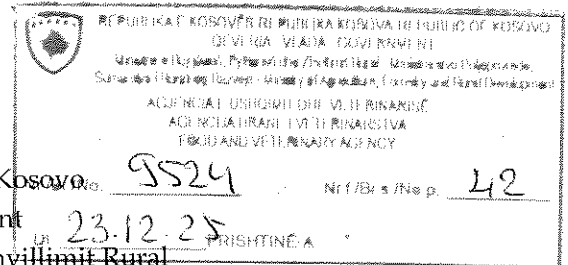
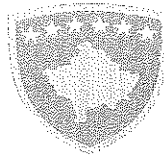
Nënshkrimi

Kontrolluar (Udhëheqësi i njësisë):

Nënshkrimi

Aprovuar nga D.E:

Nënshkrimi



Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government
Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural
Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja
Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development
Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë
Agencija a Hranu i Veterinarstvo
Food and Veterinary Agency

LISTË DISTRIBUIMI/ CIRKULARNO PISMO/ ROUTING SLIP

REFERENCE:					
PËR/ZA/TO:	z. Bekim Hoxha- Drejtor i Përgjithshëm i AUV-së				
CC:					
PËRMES/PREKO/THROUGH:					
NGA/OD/FROM:	Flamur Kadriu- Drejtor i Drejtorisë së Shëndetit Publik				
TEMA/SUBJEKAT/SUBJECT:	Procedurat standard operative për inspektimin Antemortem dhe Postmortem të gjedheve, deleve dhe dhive.				
Nr. i zyrës:		Lokacioni:		Data:	
Br. kancelarije:		Kucni:	Prishtinë	Datum:	
Room No:		Extension:		Date:	22.12.2025
PËR MIRATIM/ZA USVAJANJE/FOR APPROVAL					☒
PËR NËNSHKRIM/ZA POTPIS/FOR SIGNATURE					☒
AFATI/KRAJNI ROK/DEADLINE					

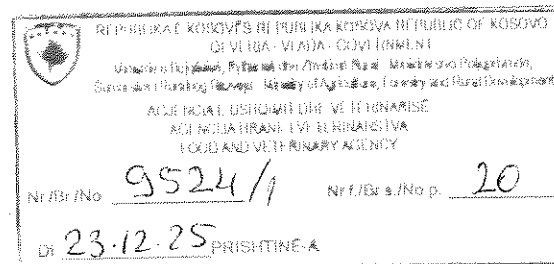
I nderuari Drejtor, z. Hoxha

Ju lus të aprovoni Procedurat Standard Operative për inspektimin Antemortem dhe Postmortem të gjedheve, deleve dhe dhive.

Të njëjtat të dërgohen edhe për publikim.

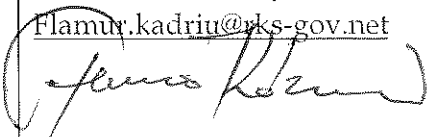
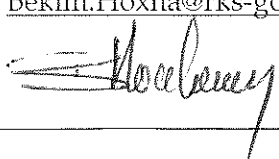
Me respekt,

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--



Procedurë Standarde Operative (PSO) për

INSPEKTIMIN ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE

Përgatiti; Drafted by; Odradjeno: Flamur Kadriu-Head of Public Health Directorate; <u>Flamur.kadriu@rks-gov.net</u> 	Verifikoi dhe aprovoi; Verified and approved by; Verifikovano i odobreno od: Bekim Hoxha-CEO <u>Bekim.Hoxha@rks-gov.net</u> 	Data e aprovimit; Date of Approval; Datum odobrenja: 23.12.2025
---	--	--

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

PËRMBAJTJA:

1. Qëllimi
2. Fushveprimi
3. Dokumentet referuese
4. Përgjegjësitë
5. Përkufizimet
6. Inspektimi para therjes së gjedhit, deleve/dhive
7. Inspektimi pas therjes i karkasave dhe organeve të gjedhit
8. Inspektimi pas therjes i karkasave dhe organeve të deleve/dhive
9. Zbatimi i shenjave shëndetësore
10. Procesi i sigurimit të cilësisë
11. Dokumentet përcjellëse

1. Qëllimi

Qëllimi i kësaj procedure është të përshkruajë inspektimin dhe kontrollin veterinar të gjedheve para therjes në një thertore (inspektimi para therjes/ante mortem), si dhe inspektimin veterinar të karkasave dhe organeve të gjedheve, deleve dhe dhive të therura në vijën e therjes (inspektimi pas therjes/post mortem).

Inspektimi para therjes duhet të përcaktojë nëse kafshët tregojnë ndonjë shenjë që tregon mirëqenie të kompromentuar ose praninë e ndonjë gjendjeje që mund të ndikojë negativisht në shëndetin e njeriut ose të kafshëve.

Të gjitha karkaset, organet dhe nënproduktet duhet t'i nënshtrohen inspektimit pas therjes, duke i kushtuar vëmendje të veçantë zbulimit të zoonozave dhe sëmundjeve të kafshëve për të cilat kërkesat shëndetësore përcaktohen sipas legjislacionit në fuqi të Republikës së Kosovës, të harmonizuar me ato të Bashkimit Evropian.

Nëse është e nevojshme, duhet të kryhen teste shtesë.

Bazuar në inspektimin dhe rezultatet e këtyre testeve, veterineri zyrtar jep gjykimin përfundimtar për konsumin e mishit dhe organeve të kafshëve të therura.

2. Fushveprimi

Kjo procedurë zbatohet për inspektimin dhe kontrollin veterinar të gjedhit, deleve dhe dhive para therjes në thertore, si dhe inspektimin veterinar të karkaseve dhe organeve të gjedhit, deleve dhe dhive në linjën e therjes.

Procedura zbatohet në të gjitha thertoret e gjedhit, deleve dhe dhive, pavarësisht nga kapaciteti i tyre, dhe kryhet nga veterinerët zyrtarë.

3. Referencat

1. Procedura standarde e Kroacisë;
3. Rregullore 13/2011 e harmonizuar nga Rregullorja (EU) br. 853/2004;
4. Rregullore e BE 2019/627;
5. Udhëzimit Administrativ MBPZHR 05/2022;
6. Udhëzimit Administrativ MBPZHR 15/2023
7. Udhëzim Administrativ ma-nr.34/2006 për kontrollin, parandalimin dhe çrrënjosjen e sëmundjeve të tse-ve në Kosovë;
8. RREGULLORE (QRK) NR. 43/2013 për caktimin e niveleve maksimale për kontaminues të caktuar në produkte ushqimore për njerëz dhe substanca të padëshirueshme në ushqim për kafshë

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

9.UDHËZIM ADMINISTRATIV MA-NR. 26/2005 mbi masat për monitorimin e materieve të caktuara dhe mbetjeve të tyre në kafshët e gjalla dhe në produktet me prejardhje shtazore;

4. Përgjegjësitë

Pronari i kafshës është përgjegjës për shëndetin e kafshëve dhe dokumentacionin shoqërues. Operatori i biznesit ushqimor është përgjegjës për sigurimin dhe përmbushjen e kërkesave të rregulloreve të mirëqenies së kafshëve në kohën e therjes, rregulloreve të ushqimit dhe vendosjes së ushqimit në treg.

Veterinari zyrtar kryen inspektimin para therjes dhe inspektimin pas therjes, dhe është përgjegjës për vlerësimin e përshtatshmërisë shëndetësore të mishit dhe organeve.

AUV e mbikëqyr dhe kontrollon punën e veterinerëve zyrtarë dhe trupavetë cilëve iu është deleguar kontrolli.

5. Përkufizimet

Autoriteti kompetent- Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë - AUV

Veteriner Zyrtar- do të thotë një veteriner i emëruar nga autoriteti kompetent, qoftë si anëtar i stafit ose në një cilësi tjetër, i cili ka kualifikimet e duhura për të kryer kontrole zyrtare dhe aktivitete të tjera zyrtare në përputhje me Rregullore nr.13/2011 për caktimin e rregullave specifike për organizimin e kontrollave zyrtare të ushqimit me prejardhje shtazore të dedikuara për konsum nga njerëzit

Operatori i Biznesit me Ushqim (OBU)- do të thotë një person fizik ose juridik përgjegjës për të siguruar pajtueshmërinë me kërkesat e ligjit të ushqimit brenda biznesit me ushqim që ata mbikëqyrin.

Inspektimi para therjes/Inspektimi ante mortem- është inspektimi veterinar pas mbërritjes së kafshëve në thertore, një procedurë e planifikuar dhe e dokumentuar që duhet të kryhet tek të gjitha kafshët para therjes për të përcaktuar gjendjen e tyre shëndetësore dhe nëse mirëqenia e kafshëve është e kompromentuar.

Inspektimi pas therjes/inspektimi postmortem- është ekzaminimi i karkaseve, organeve dhe nënprodukteve shoqëruese me origjinë shtazore pas therjes për të vlerësuar nëse mishi është i përshtatshëm ose i papërshtatshëm (përshtatshmëria shëndetësore) për konsum njerëzor.

Inspektimi-nënkupton kontrollin e ushqimit dhe ushqimit për kafshë, shëndetit dhe mirëqenies së kafshëve për të verifikuar se përmbushen kërkesat e ligjit për ushqimin dhe ushqimin për kafshë, rregulloreve të shëndetit dhe mirëqenies së kafshëve.

Mospërputhshmëria- nënkupton mospërmbushjen e kërkesave të ligjit për ushqimin dhe ushqimin për kafshë, rregulloreve të shëndetit dhe mirëqenies së kafshëve.

Inspektimi vizual- është një ekzaminim i kryer vetëm duke vëzhguar.

Palpimi- është një ekzaminim i kryer duke prekur pjesë të ndryshme të karkasës ose organeve për të zbuluar ndryshime në indet më të thella.

Prerja (incizimi) e mishit,organeve dhe nyjeve limfatike- është një ekzaminim i kryer duke prerë inde të ndryshme për të zbuluar dhe identifikuar ndryshimet patologjike.

Thertorja- është një hapsirë/strukturë ku kryhet therja dhe përpunimi i kafshëve, mishi i të cilave është i destinuar për konsum njerëzor.

Kufizimi/shtrëngimi (Restraint) nënkupton zbatimin e çdo procedure e projektuar për të kufizuar lëvizjet e kafshëve, duke kursyer çdo dhimbje që mund të shmanget, frikë ose shqetësim, me qëllim lehtësimin e trullësjes ose therjes efektive.

Trullësja- nënkupton çdo proces pa dhimbje, të shkaktuar qëllimisht që çon në humbjen e vetëdijes dhe ndjeshmërisë, duke përfshirë çdo procedurë që rezulton në vdekje të menjëhershme.

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

Therje-nënkupton çdo procedurë të shkaktuar qëllimisht që çon në vdekjen e një kafshe.

Karkasi-është trupi i një kafshe pas therjes, gjakderdhjes dhe përpunimit të mëtejshëm.

Mishi i freskët-nënkupton mishin që nuk i është nënshtruar ndonjë procesi tjetër ruajtjeje përveç ftohjes, ngrirjes ose ngrirjes së shpejtë, duke përfshirë mishin e paketuar në vakum dhe mishin e paketuar në një atmosferë të kontrolluar.

Organet e brendshme-janë organet e zgavrave të krahavorit, barkut dhe legenit/komplikut, si dhe trakeja dhe ezofagu, dhe te zogjtë, stomaku.

Eviscerim-nënkupton largimin e organeve të brendshme të kafshës (viscerës) nga zgavrat trupore.

Nënproduktet e therjes-nënkuptojnë mishin e freskët, përveç mishit të karkasave, duke përfshirë organet e brendshme dhe gjakun.

Nënproduktet shtazore-nënkuptojnë karkasat e tëra të kafshëve ose pjesët e kafshëve, ose nënproduktet shtazore që nuk janë të destinuara për konsum njerëzor, dhe produktet që rrjedhin prej tyre - siç përcaktohet në Nenin 3 të *Udhëzimit Administrativ MBPZHR 05/2022*, Nënproduktet e Kategorisë 1 - siç përcaktohet në Nenin 8 të *Udhëzimit Administrativ MBPZHR 05/2022*, Nënproduktet e Kategorisë 2 - siç përcaktohet në Nenin 9 të *Udhëzimit Administrativ MBPZHR 05/2022*, Nënproduktet e Kategorisë 3 - siç përcaktohet në Nenin 10 të *Udhëzimit Administrativ MBPZHR 05/2022*.

BSE (Encefalopatia Spongiforme e Gjedhit) - E njohur zakonisht si "sëmundja e lopës së çmendur", një sëmundje e bagëtive e shkaktuar nga një lloj prioni.

Scrapie - Një sëmundje fatale neurodegenerative e deleve dhe dhive që i përket grupit të encefalopative spongiforme të transmetueshme (TSE), e shkaktuar nga një prion.

MSR- Materiali specifikisht i Rrezikshëm

FCMS-(Food Control Management System)-Sistemi i Menagjimit të Kontrollit të Ushqimit , portali për futjen e të dhënave të kontrolleve para dhe pas therjes.

<http://auvportal.rks.gov.net> ; është adresa ku ndodhet aplikacioni për veterinerë, inspektim veterinar

6. Inspektimi para therjes(ante mortem)

Pajisjet

- Termometri për matjen e temperaturës së trupit
- Stetoskopi

Përshkrimi i procedurës

Operatori i Biznesit me Ushqim (OBU), nëpërmjet regjistrimit në sistem (FCMS), duhet të njoftojë veterinerin zyrtar për therjen e planifikuar, speciet, numrin dhe kategorinë e kafshëve të paktën 24 orë para therjes së planifikuar.

Inspektimi para therjes kryhet brenda 24 orëve nga mbërritja e kafshëve në thertore dhe më pak se 24 orë para therjes. Veterineri zyrtar mund të kërkojë një inspektim shtesë të kafshëve në çdo kohë.

Inspektimi i objektit para fillimit të aktivitetit kryhet nga veterineri zyrtar brenda fushëveprimit të tij të punës: rampat e shkarkimit, vathët e bagëtive, korridoret e kafshëve deri në zonën e trullësjes, dhomat e zhveshjes dhe objektet sanitare. Mospërputhjet duhet të regjistrohen dhe duhet të zgjidhen para fillimit të punës, dhe nëse nuk mund të adresohen, duhet të informohet autoriteti kompetent.

OBU-ja kërkohet të përgatisë të gjitha dokumentet që shoqërojnë kafshët, si dhe printimin e urdhrat të punës/aplikacionit kompjuterik, për inspektim nga veterineri zyrtar dhe të paraqesë kafshët e regjistruara për therje. OBU-ja përgatit një raport të orarit të therjes, i cili mund të pranohet ose ndryshohet.

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

Me mbërritjen në vendin e punës, veterineri zyrtar përgatitet për inspektimin para therjes së kafshëve, vesh veshje dhe këpucë mbrojtëse, kryen dokumentimin, identifikimin dhe ekzaminimin fizik të kafshëve, kontrollon saktësinë dhe plotësinë e të dhënave në Certifikatën Shëndetësore në lidhje me gjendjen shëndetësore dhe vendin e origjinës së kafshëve, pasaportën e kafshës, duke përfshirë informacionin e zinxhirit ushqimor.

Inspektimi para therjes duhet të përcaktojë nëse ka ndonjë shenjë tek kafshët që:

- Tregon se mirëqenia e tyre është e kompromentuar.
- Tregon çdo gjendje që mund të ndikojë negativisht në shëndetin e njeriut ose të kafshëve, duke i kushtuar vëmendje të veçantë zbulimit të zoonozave dhe sëmundjeve të kafshëve për të cilat përcaktohen kërkesat shëndetësore sipas legjislacionit në fuqi.
- Tregon përdorimin e substancave të ndaluara ose të paautorizuara, abuzimin me ilaçet veterinarë ose praninë e mbetjeve ose ndotësve kimikë.
- Përfshin verifikimin e përputhshmërisë së OBO-së me detyrimin e saj për të siguruar që kafshët janë të pastra për të parandaluar rreziqet e papranueshme të kontaminimit të mishit të freskët gjatë therjes.

a) Inspektimi i Dokumentacionit: Veterineri zyrtar kontrollon saktësinë dhe plotësinë e të dhënave në Certifikatën që shoqëron kafshët, Pasaportën e Kafshëve (Dokument Udhëtimi për bagëtinë) dhe Raportin/Deklaratën mbi informacionin e zinxhirit ushqimor, duke përfshirë detajet rreth mjetit të transportit (detajet e transportit).

Certifikata përmban informacionin e mëposhtëm:

- Ferma e origjinës
- Destinacioni i dërgesës
- Lloji/kategoria/mosha dhe numri i kafshëve
- Masat e ndërmarra në fermën e origjinës

(Certifikata shoqëron dërgesën në thertore dhe pronari i kafshës garanton se:

- Kafshët për therje nuk janë trajtuar, ose nëse janë trajtuar, se periudha e caktuar e tërheqjes për ilaçet veterinarë të autorizuar ka kaluar që nga trajtimi i fundit,
- Kafshët nuk janë trajtuar me ilaçe veterinarë të ndaluara,
- Kafshët nuk janë ushqyer me ushqim për kafshë që përmban substanca të paautorizuara,
- Kafshët janë trajtuar në përputhje me rregulloret specifike për mbrojtjen e kafshëve dhe se të gjitha kafshët në fermë, si dhe ato që transportohen, nuk tregojnë shenja të dukshme të çrregullimeve shëndetësore.)

Verifikimi i Informacionit të Zinxhirit Ushqimor (IZU)

Raporti i informacionit të zinxhirit ushqimor (IZU) është një dokument i detyrueshëm që, sipas Rregullores Nr. 12/2011, Shtojca II, Seksioni III, duhet të plotësohet nga pronari ose mbajtësi i kafshës.

Raporti i Informacionit të Zinxhirit Ushqimor (IZU) përbëhet nga detajet e mëposhtme:

- Prona e origjinës
- Data e parashikuar e mbërritjes në thertore
- Të dhënat e vdekshmërisë (% ditore në javën e fundit para therjes dhe vdekshmëria javore para kësaj)
- Rezultatet e çdo inspektimi veterinar në fermë të kopesë
- Rezultatet e çdo testi/diagnoze laboratorike të kryer në zogj, mbeturina, etj.
- Datat e administrimit/tërheqjes së të gjitha produkteve medicinale

Çdo informacion tjetër përkatës.

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

b) **Inspektimi i Identifikimit** – Verifikimi i identitetit të kafshës, kontrollimi nëse ka matrikulet e duhura të veshit që përputhen me ato të listuara në Certifikatë dhe Pasaportë të Kafshëve për bagëtinë, me specien, gjininë dhe moshën e kafshës.

Nëse një kafshë nuk është identifikuar siç duhet, i mungojnë matrikulet e veshit ose matrikuli nuk përputhet me Certifikatën ose pasaportën, veterineri zyrtar vendos për rrjedhën e veprimeve.

c) **Inspektimi fizik** – Inspektimi para therjes përfshin verifikimin nëse operatorët e biznesit ushqimor kanë përmbushur detyrimin e tyre për të siguruar që kafshët të kenë lëkurë ose lesh të pastër për të parandaluar rreziqet e kontaminimit të papranueshëm gjatë therjes.

Përveç inspektimit rutinë, veterineri zyrtar kryen ekzaminim klinik të kafshëve të sëmura ose të dyshuara, ose të atyre të ndara nga operatori i biznesit ushqimor.

Veterinari zyrtar regjistron të gjitha kushtet dhe vëzhgimet që lidhen me mirëqenien e kafshëve dhe pastërtinë e tyre.

Kur ka mospërputhje në lidhje me transportin, dokumentacionin shoqërues, identifikimin, mirëqenien e kafshëve ose pastërtinë e kafshëve, nëse është e nevojshme, veterineri zyrtar informon autoritetin kompetent dhe OBO-në.

Veterinari zyrtar mban të gjitha të dhënat zyrtare mbi rezultatet e ekzaminimit para therjes, si dhe shënime në lidhje me rastet e ngordhjes së kafshëve gjatë transportit ose në vathë, në bazën e të dhënave, aplikacionin në internet etj.

Në rastin e ngordhjes së më shumë se dy kafshëve me simptoma të njëjta ose të ngjashme, kur ka dyshime për sëmundje infektive ose parazitare, është e nevojshme të sigurohet një raport patologjik.

Ekzaminimi/inspektimi i kafshëve të sëmura dhe të dyshuara

Kafshët e dyshuara ose të sëmura ekzaminohen në detaje para therjes, matet temperatura e tyre dhe vlerësohet gjendja e tyre shëndetësore (triazh, temperatura, ritmi i frymëmarrjes dhe ripërtypja, dhe ekzaminimi i mëtejshëm i sistemit që tregon ndryshime) për të konfirmuar një diagnozë ose dyshim. Këto kafshë vendosen në një ndarje (boks) sanitare ose në vathë veçmas nga kafshët e tjera derisa të merret një vendim përfundimtar në lidhje me therjen e tyre. Veterineri zyrtar shkruan një raport mbi trajtimin e kafshëve të sëmura.

Pas vendosjes së një diagnoze ose dyshimi, veterineri zyrtar vendos nëse therja ndalohet apo lejohet në kushte të veçanta:

a) Therje pas orarit të therjes së rregullt - veçmas nga kafshët e tjera (kur nuk ka rrezik vdekjeje ose kafsha nuk vuan dhimbje ose shqetësim)

b) Therje e menjëhershme - kur ka rrezik vdekjeje ose kafsha vuan nga dhimbjet

c) Ndalim i therjes - therja nuk do të lejohet për kafshët që janë në një periudhë tërheqjeje (të medikamenteve), në agoni, të dobësuara ose që vuajnë nga sëmundje infektive për të cilat therja është e ndaluar; ose ato në një gjendje që mund të transmetohet te njerëzit përmes trajtimit ose konsumimit të mishit; Në përgjithësi, kafshët që tregojnë shenja klinike të sëmundjes, rraskapitjes dhe dobësimi, kafshët e papastra dhe kafshët pa dokumentacionin e kërkuar, siç janë kafshët që nuk i janë nënshtruar ekzaminimit para therjes - nuk duhet të theren për konsum njerëzor.

Kafshë të tilla duhet të eutanizohen veçmas në kushte që parandalojnë kontaktin me kafshë të tjera ose karkase dhe duhet të shpallen të papërshtatshme për konsum njerëzor.

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

Nëse miratohen për therje, këto kafshë thehen veçmas ose në fund të procesit. Më pas, të gjitha ambientet, pajisjet dhe mjetet pastrohen dhe dezinfektohen menjëherë.

Mirëqenia e Kafshëve

Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet mbrojtjes së kafshëve (mirëqenia e kafshëve gjatë therjes). Të gjitha procedurat duhet të kryhen në një mënyrë që nuk u shkakton dhimbje, vuajtje ose frikë të panevojshme kafshëve. Individët që kryejnë këto detyra duhet të kenë njohuritë dhe aftësitë e nevojshme profesionale. Veterineri zyrtar verifikon përputhshmërinë me procedurat që lidhen me trajtimin e kafshëve në përputhje me aktet në fuqi për mbrojtjen e kafshëve në kohën e vrasjes.

1. Kafshët shkarkohen nga mjeti i transportit duke përdorur pajisje të përshtatshme. Kafshët e lënduara që duhet të thehen menjëherë duhet të trullohen dhe të thehen në vend. Mjetet e përdorura për të ndihmuar lëvizjen dhe ngritjen e kafshëve duhet të përdoren vetëm në një mënyrë që nuk i shkakton dhimbje, vuajtje ose frikë të mëtejshme kafshës dhe është e pranueshme për speciet përkatëse.
2. Çdo lëvizje e kafshëve brenda thertores në zonat e tyre të caktuara duhet të jetë e kujdesshme dhe të kryhet duke përdorur mjete dhe procedura të përshtatshme, kafshët duhet të kursehen nga shqetësimi, frika, vuajtja dhe dhimbja, dhe nuk duhet të ushtrohet presion në asnjë pjesë të ndjeshme të trupit të kafshës.
3. Kafshët vendosen në vathë ose stalla të përshtatshme ku mbrohen nga kushtet e pafavorshme të motit dhe u sigurohet ushqim dhe ujë.
4. Trullosja e kafshëve duhet të kryhet menjëherë para therjes.
5. Trullosja duhet ta lërë kafshën të pavetëdijshme dhe kafsha duhet të thehet në atë gjendje duke përdorur pajisje të përshtatshme.

Për çdo veprim në kundërshtim me këto udhëzime, veterineri zyrtar është i detyruar të reagojë, të paralajmërojë personin përgjegjës të OBU-së, të regjistrojë mosrespektimin dhe të njoftojë autoritetin kompetent.

Veterinari zyrtar kontrollon nëse operatori i biznesit me ushqim (OBU) ka Procedura Standarde Operative (SOP) për operacionet që mund të ndikojnë në mirëqenien e kafshëve, në përputhje me aktet normative. Veterineri gjithashtu kontrollon nëse SOP-të po zbatohen në mënyrë efektive dhe çfarë veprimesh ndërmerren nga operatori kur një kafshë nuk trulloset siç duhet.

Uji i pijshëm për kafshëve sigurohet në vathët e mbajtjes dhe nëse kafshët mbahen në vathë për më shumë se 12 orë, sigurohet edhe ushqimi.

Trullosja

Gjedhet trullosen duke përdorur pajisje mekanike - një pistoletë me një piston penetruar - e aplikuar në pikën e kryqëzimit të diagonaleve imagjinare që shtrihen nga baza e brirëve deri në qoshtet e jashtme të syve të kundërt. Pistoleta me piston penetruar duhet të pozicionohet në mënyrë që pistoni të depërtojë direkt në korteksin cerebral. Të qëllosh bagëtinë në pjesën e pasme të kokës është rreptësisht e ndaluar.

Kur përdoret një pistoletë me piston, operatori duhet të kontrollojë pas çdo të shtëne që pistoni të kthehet plotësisht në pozicionin e tij origjinal. Nëse pistoni nuk kthehet plotësisht,pistoleta nuk duhet të ripërdoret derisa të jetë riparuar.

Vetineri zyrtar mbikëqyr dhe verifikon efektivitetin e trullosjes gjatë operacioneve.

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

Delet trullosen duke përdorur një pistoletë me piston penetrues me lëvizje të kufizuar të pistonit, dhe forca e fishekut duhet të korrespondojë me moshën e kafshës.

Vendndodhja optimale e trullosjes për delet me brirë është pas brirëve, të drejtuara drejt këndit të nofullës.

Për delet dhe qengjat pa brirë, pozicioni optimal është në vijën e mesit në majë të kokës.

DELE/DHITË - trullosja elektrike është e lejuar!

Shenjat e trullosjes efektive tek gjedhet:

- Rënie/rëzim i menjëhershëm pa përpjekje për t'u ngritur
- Ndërprerje e frymëmarrjes normale ritmike
- Vështrim i fiksuar pa u dridhur – test i refleksit bulbar
- Trup dhe muskuj të ngurtë menjëherë pas trullosjes

Shenjat e trullosjes efektive te delet/dhitë duke përdorur një pistoletë me piston penetrues:

- Rënie e menjëhershme pa përpjekje për t'u ngritur
- Trup dhe muskuj të ngurtë menjëherë pas të shtënës
- Ndërprerje e frymëmarrjes normale ritmike
- Vështrim i fiksuar, pa u dridhur

Veterinari zyrtar monitoron procedurën e trullosjes, siguron që operatori të mund të dallojë midis trullosjes së duhur dhe të papërshtatshme, dhe vëzhgon se si operatori kontrollon refleksin bulbar. Veterineri gjithashtu siguron që pajisjet dhe instrumentet, duke përfshirë pajisjet rezervë, mirëmbahen rregullisht dhe në gjendje të duhur pune.

Pas inspektimit para therjes, veterinari plotëson raportin me shkrim të inspektimit para therjes të ofruar nga operatori i biznesit me ushqim dhe e regjistron atë në aplikacionin kompjuterik. Raporti nënshkruhet nga përfaqësuesi i OBU-së dhe veterinari zyrtar.

Inspektimi pas therjes(postmortem)

Inspektimi i Ambienteve -para fillimit të therjes

Para se të fillojnë operacionet në thertore, veterineri zyrtar duhet të inspektojë të gjitha zonat e përpunimit, ambientet dhe pajisjet për të përcaktuar gjendjen e tyre higjienike dhe përshtatshmërinë për përdorim.

Nëse identifikohen mangësi, veterineri lëshon një etiketë "përdorim i ndaluar" që ndalon përkohësisht përdorimin e ambienteve, zonave dhe/ose pajisjeve përkatëse.

Etiketa "përdorim i ndaluar" duhet të tregojë masën korrigjuese të kërkuar. Më poshtë, ajo duhet të përfshijë emrin e departamentit, subjektin dhe arsyen e ndalimit, si dhe emrin, mbiemrin dhe nënshkrimin e veterinerit zyrtar që lëshoi kufizimin, së bashku me datën.

Etiketa "përdorim i ndaluar" duhet të mbetet në vend derisa dhoma, zona dhe/ose pajisjet të bëhen të përshtatshme për përdorim të mëtejshëm, dhe mund të hiqet vetëm nga veterineri zyrtar përgjegjës për vendosjen e etiketave..

Mbikëqyrja kryhet mbi:

- Gjakderdhjen (mishi me ngjyrë më të errët, rrjedhje e gjakut nga enët vaskulare)
- Higjienën e therjes dhe përpunimit të karkaseve(monitorimin e procedurave të punës, duke përfshirë operacionet GHP, SOP, GPP)
- Vendosjen e shenjave të thertoresh (etiketat)
- Trajtimin e nënprodukteve të therjes

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

• **Vendosjen e shenjave të sigurisë higjienike**

Pas therjes, karkaset dhe organet e kafshëve të therura i nënshtrohen një ekzaminimi veterinar.

Ekzaminimi kryhet në kokë, organet e abdominale, organet torakale dhe karkase.

Ekzaminimi kryhet nëpërmjet inspektimit (vëzhgim vizual), palpimit dhe prerjes (incisimit).

Pjesë të karkaseve dhe organeve të gjedheve të therura shënohen me etiketa/etiketa letre të bardha me pesë pjesë me një numër, të cilat vendosen në të dyja gjysmat e karkases, në organet e brendshme dhe në kokë.

Etiketa e pestë e letrës përdoret për të shënuar mostrat e trurit për testimin për BSE (të ashtuquajturit numra të thertores ose numër rendor i therjes).

Shenjat/vulat vendosen nga OBU nën mbikëqyrjen e veterinerit zyrtar.

Nëse veterineri vlerëson se një karkas (gjysma) e caktuar ka nevojë për përpunim ose ekzaminime shtesë, gjysma e tillë shënohet me një etiketë "e mbajtur" dhe dërgohet në një vend për përpunim ose në një dhomë sanitare për ruajtje, ku do të zhvillohet ekzaminimi përfundimtar i gjysmë-karkaseve dhe do të merret vendimi përfundimtar.

Karkaset dhe organet e deklaruar si të përshtatshme higjienike për konsum njerëzor shënohen me një vulë ovale me numrin veterinar dhe transportohen në dhomat e ftohjes.

Gjysmat që janë shënuar si higjienikisht të përshtatshme me kusht pas inspektimit në linjë, vulosen me një vulë drejtkëndëshe dhe trajtohen siç tregohet në regjistrin përkatës.

Karkaset dhe organet e gjykuara si higjienikisht të papërshtatshme shënohen me një vulë trekëndëshe dhe mund të dërgohen në impiantin e përpunimit të yndyrës si material i kategorisë 3.

Shenjat e sigurisë shëndetësore vendosen vetëm në mishin e kafshëve që i janë nënshtuar ekzaminimeve para dhe pas therjes

Shenja e sigurisë shëndetësore vendoset në anën e jashtme të karkasës, duke përdorur ngjyrë të aprovuar të ngrënshme dhe vendoset në një mënyrë të tillë që kur karkasat priten në gjysma ose në katër pjesë, ose gjysmat ndahen në tre pjesë, secila pjesë të përmbajë shenjë e sigurisë shëndetësore (kofshë, ije, shpatulla).

Nëse është e nevojshme, veterineri zyrtar kryen marrjen e mostrave bazuar në vlerësimin e tij ose bazuar në Planin Nacional të Monitorimit në përputhje me procedurën përkatëse të marrjes së mostrave.

EKZAMINIMI I KARKASAVE DHE ORGANËVE TË EVISCERUARA

Veterinari zyrtar kryen një inspektim - ekzaminim të përgjithshëm vizual të karkasës dhe secilës gjysmë, me vëmendje të veçantë ndaj gjendjes së kafshës, shenjave të hematomave, kontuzioneve ose frakturave, pranisë së edemës lokale ose të përgjithësuar, abscesëve, etj. (disa nga këto ndryshime tregojnë praktikatat e trajtimit në ferma ose gjatë transportit).

Për më tepër, veterinari zyrtar kontrollon përpunimin teknologjik dhe higjienik të karkasës, duke shqyrtuar me kujdes të gjitha sipërfaqet e jashtme dhe të brendshme të gjysmave, duke i kushtuar vëmendje të veçantë:

- Vendeve të prirura për kontaminim (këmbët, koka, sternumi)
- Sipërfaqeve të prera të zgavrave të barkut dhe kraharorit (vendet ku përmbajtja e stomakut dhe zorrëve dhe tëmthi mund të mbeten gjatë heqjes së papërshtatshme të zorrëve).

7. Inspektimi Pas therjes (post mortem) i Karkasave dhe Organeve të gjedhit

Asnjë pjesë e kafshës së therur nuk mund të hiqet ose përpunohet para inspektimit.

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

Të gjitha pjesët e kafshëve të therura duhet të etiketohen me etiketa ose karta mbajtjeje në mënyrë që çdo pjesë të jetë e identifikueshme dhe e gjurmueshme deri te karkasa e saj përkatëse.

- Nëse një vendim shëndetësor në lidhje me organin dhe/ose karkasën nuk mund të merret gjatë inspektimit, duhet të përdoret një kartë "e mbajtur" për të shënuar pjesët e kafshës së therur në përputhje me rrethanat.
- Etiketa/ karta "e mbajtur" mund të përdoren vetëm një herë.
- Karkasat dhe/ose pjesët etiketohen me kartën "e mbajtur" në mënyrën standarde të mëposhtme:

Përgatitja e Veterinerit Zyrtar për Punë në Thertore:

- Veshja e rrobave dhe këpucëve të punës (xhakëtë/veshje mbrojtëse e bardhë, pantallona, helmetë, çizme të bardha, përparëse mbrojtëse, doreza)
- Pajisje pune (dy thika - doreza me ngjyra të ndryshme, grep, fletore për regjistrimin e vëzhgimeve)
- Pajisjet/kitin për marrjen e mostrave

Sipas Rregullores së Komisionit (BE) nr. 2019/627, ekzaminimi minimal bazë përshkruhet si më poshtë:

A. Gjedhe të reja

Karkaset dhe nënproduktet e therjes nga gjedhet e poshtëshenuara i nënshtrohen procedurave të ekzaminimit pas therjes:

- Kafshë më të reja se 8 muaj
- Kafshë më të reja se 20 muaj (majmëri intensive)

I. Procedurat e Ekzaminimit Vizual

- Ekzaminim vizual i kokës dhe faringut; palpim dhe ekzaminim i nyjeve limfatike retrofaringeale (Lnn retropharyngiales);
- Ekzaminim vizual i mushkërive, trakesë dhe ezofagut; palpim i mushkërive dhe ekzaminim i nyjeve limfatike bronkiale dhe mediastinale (Lnn. bifurcationes, eparteriales dhe mediastinales).
- Perikardi dhe zemra
- Lëkura
- Mëlçia dhe nyjet limfatike të mëlçisë dhe pankreasit (Lnn. Portales)
- Trakti gastrointestinal, mezenteri dhe nyjet limfatike rreth stomakut dhe mezenterit (Lnn. gastrici, mesenterici, craniales dhe caudales);
- Shpretka;
- Veshka
- Pleura dhe peritoneumi
- Zona rreth kërthizës dhe nyjeve të kafshëve të reja

II. Ekzaminimi post mortem i karkasit dhe nënprodukteve

Nëse ka indikacione për rreziqe të mundshme për shëndetin e njeriut ose shëndetin dhe mirëqenien e kafshëve, zbatohen procedurat e mëposhtme duke përdorur prerje(incizim) dhe palpacion:

- Prerje e nyjeve limfatike retrofaringeale (Lnn retropharyngiales); palpacion i gjuhës
- Prerje e nyjeve limfatike bronkiale dhe mediastinale (Lnn. bifurcationes, eparteriales dhe mediastinales); hapja e trakesë dhe degëve kryesore bronkiale për së gjati; e treta e poshtme e mushkërive pritët vertikalisht përgjatë boshteve të tyre kryesore; prerje të tilla nuk janë të nevojshme nëse mushkëritë nuk janë të destinuar për konsum njerëzor;
- Prerje gjatësore e zemrës për të hapur ventrikulat e zemrës dhe prerje e septumit të zemrës
- Prerje e nyjeve limfatike rreth stomakut dhe mezenterit

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/ version/ verzija :1 23.12.2025 Faqe/ pages/ stranica:20 Shqip;
--	---	--

- e. Palpacion i shpretkës
- f. Prerje e veshkave dhe nyjeve limfatike të shoqëruara (Lnn. renales)
- g. Palpacion i zonës rreth kërthizës dhe kyçeve. Zona përreth kërthizës pritet dhe nyjet hapen; duhet të ekzaminohet lëngu sinovial.

B. Gjedhe të kategorive të tjera moshave

- a. Ekzaminim vizual i kokës dhe faringut; prerje dhe ekzaminim i nyjeve limfatike retrofaringeale (Lnn. retropharyngiales), ekzaminim i muskujve të jashtëm përtypës, të cilët priten me dy prerje paralele me nofullën e poshtme, dhe muskujve të brendshëm përtypës (musculus pterygoideus), të cilët priten me një prerje të vetme. Gjuha duhet të lirohet për të lejuar një ekzaminim të detajuar vizual të zgavrës orale dhe faringut.
- b. Ekzaminim vizual i trakesë dhe ezofagut; ekzaminim vizual dhe palpacion i mushkërive; prerje dhe ekzaminim i nyjeve limfatike bronkiale dhe mediastinale (Lnn. bifurcationes, eparteriales dhe mediastinales).
- c. Ekzaminim vizual i perikardit dhe zemrës, me një prerje gjatësore të bërë për të hapur barkushet e zemrës dhe prerje të septumit të zemrës.
- d. Ekzaminim vizual i lëkurës
- e. Ekzaminim vizual i mëlçisë dhe nyjeve limfatike të mëlçisë dhe pankreasit (Lnn. Portales);
- f. Ekzaminim vizual i traktit gastrointestinal, mezenterit dhe nyjeve limfatike të stomakut dhe mezenterit (Lnn. gastrici, mesenterici, craniales dhe caudales); palpimi i nyjeve limfatike rreth stomakut dhe mezenterit
- g. Ekzaminim vizual i shpretkës
- h. Ekzaminim vizual i veshkave
- i. Ekzaminim vizual i pleurës dhe peritoneumit
- j. Ekzaminim vizual i organeve gjinitale (përveç penisit nëse është hequr tashmë)
- k. Ekzaminim vizual i gjirit dhe nyjeve limfatike të shoqëruara (Lnn. supramammarii).

Veterineri zyrtar siguron që operatori i biznesit ushqimor të marrë të gjitha masat e nevojshme gjatë therjes, duke përfshirë trulllosjen, për të shmangur kontaminimin e mishit me materiale të specifikuar me rrezik. Kjo përfshin gjithashtu heqjen e materialeve të specifikuar me rrezik.

Ekzaminimi i Kokës

Kokat shënohen me një numër të therjes dhe përgatiten për ekzaminim në tavolinën e punës. Ekzaminimi kryhet nëpërmjet inspektimit, palpimit dhe prerjes duke përdorur grep dhe thikë. Veterinari zyrtar kontrollon cilësinë e procesit të therjes, duke i kushtuar vëmendje të veçantë zonave të predispozicionit si kocka balllore, sinuset në vendin e brirëve të hequr, qepallat e sipërme dhe të poshtme, qerpikët dhe plani nazolabial. Në të njëjtën kohë, sipërfaqet e jashtme ekzaminohen për ndryshime patologjike (hematoma, abscese).

Më pas ekzaminohen nyjet limfatike të kokës: nyjet limfatike mandibulare, parotide dhe retrofaringeale. Nyjet limfatike fiksohen me një grep dhe më pas priten me thikë për të rritur sipërfaqen për inspektim. Gjuha lirohet për të kryer një ekzaminim të detajuar vizual të zgavrës orale dhe faringut, i ndjekur nga palpimi.

Muskujt përtypës të jashtëm dhe të brendshëm ekzaminohen më pas për cisticerkozë. Të gjitha nyjet limfatike dhe bajamet e shoqëruara hiqen pas ekzaminimit si kategori 1.

Ekzaminimi i Mëlçisë dhe Organeve të Toraksit

Ekzaminimi i organeve kryhet ndërsa janë të varura, duke përdorur dy thika.

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agancija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

Pas heqjes së zorrëve, organet shënohen me numrin e therjes (etiketë e bardhë me pesë pjesë) dhe varen në një grep për ekzaminim.

Ekzaminimi fillon me inspektimin dhe palpimin e mëlçisë, fshikëzës së tëmthit dhe nyjeve limfatike portale të mëlçisë. Mëlçia më pas pritët në sipërfaqen viscerele dhe në bazën e lobit kaudal (të Spiegel-it) – lob. caudatus, me qëllim që të inspektohen kanalet biliare dhe parenkima e mëlçisë.

Në rast të ndryshimeve patologjike (abscese, kongjestion, verdhëz, cirrozë, ekinokokoze, ndryshime të ngjyrës ose konsistencës), mëlçia shpallet e papërshtatshme për konsum njerëzor dhe shënohet me një vulë trekëndëshe blu dhe hidhet në mënyrë të sigurt si kategoria 1.

Organet torakale ekzaminohen me anë të inspektimit vizual të trakesë dhe ezofagut (p.sh. trupa të huaj, përmbajtje të aspiruar nga pjesa e përparme e barkut, parazitë), inspektimit vizual dhe palpimit të mushkërive për ndryshime patologjike, dhe trakeja dhe degët kryesore të bronkeve hapen përgjatësisht, ndërsa mushkëritë incizohen në të tretën e fundit (gjithmonë nëse janë të destinuara për konsum njerëzor).

Ekzaminimi dhe prerja e nyjeve limfatike kryhet nga nyjet limfatike mediastinale (kraniale, mediane dhe kaudale) dhe pastaj nga nyjet limfatike bronkiale (bifurkacioni, eparteriale).

Nëse trakea, ezofagu dhe mushkëritë nuk përdoren në prodhimin e ushqimit për konsum njerëzor, këto organe hidhen si mbetje të kategorisë 1.

Zemra ekzaminohet me anë të inspektimit vizual, palpimit dhe prerjes (cilësia dhe sasia e lëngut perikardial).

Barkusha dhe atriumi i majtë, si dhe barkusha dhe atriumi i djathtë, hapen me prerje, dhe septumi i zemrës incizohet me 2-3 prerje vertikale për të ekzaminuar për trikinozë. Në rast të ndryshimeve patologjike (inflamacion, trikinozë, etj.), zemra shpallet higjienike e papërshtatshme për konsum njerëzor.

Ekzaminimi i Organeve Abdominale

Pas heqjes së zorrëve, organet abdominale shënohen me numrin (etiketën) e therjes dhe ekzaminohen në një enë (në transportues).

Ekzaminimi kryhet me anë të inspektimit, palpimit dhe, nëse është e nevojshme, prerjes së nyjeve limfatike të stomakut dhe mezenterit (ndryshime të caktuara patologjike në organe dhe nyje limfatike - ndryshime në formë dhe ngjyrë, ngjitje, tumore, etj.).

Në rast të dyshuar për sëmundje infektive, kryhet një ekzaminim përfundimtar i karkaseve dhe organeve.

Ekzaminimi i Gjysmave të Mishit të Viçit (Karkaseve)

Veterinari zyrtar (duke qëndruar në një platformë të lëvizshme) inspekton sipërfaqet e karkasave - gjysmave, që përfshijn ekzaminimin vizual të lëkurës, pleurës, peritoneumit, veshkave dhe, nëse është e nevojshme, prerjen e veshkës dhe nyjeve limfatike shoqëruese (Lnn. renales), si dhe ekzaminimin vizual të nyjeve limfatike supramamare, të cilat gjithashtu incizohen nëse është e nevojshme.

Veterinari zyrtar monitoron heqjen e indeve me rrezik të lartë (palca kurrizore), cilësinë e përpunimit (zonat e predispozuar për mbetje të qimeve dhe lëkurës) dhe vlerëson cilësinë e gjakderdhjes.

Ai mbikëqyr zbatimin e etiketave të sigurisë shëndetësore në karkasa.

Në rast të ndryshimeve të lokalizuara në karkasa që nuk mund të hiqen gjatë vijës së therjes, gjysmat e tilla vendosen në frigorifer për ruajtje dhe më vonë përpunohen nën mbikëqyrjen e veterinerit përfundimtar.

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agjencia za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

Pas përpunimit, vlerësimi dhe mbikëqyrja e zbatimit të etiketave të sigurisë shëndetësore kryhen nga veterineri i fundit.

Ekzaminimi Përfundimtar i Karkasave të Mishit të Viçit

Në rast dyshimi për papërshtatshmëri higjienike, karkaset dhe organet mbahen në dhomën e magazinimit të ftohtë për mishin e ruajtur deri në kryerjen e një ekzaminimi përfundimtar. Nëse identifikohen ndryshime patologjike përmes ekzaminimit vizual dhe palpimit të organeve ose muskujve të karkasës, pjesët e prekura nuk prehen (incizohen) për të parandaluar kontaminimin e karkasave, stafit, pajisjeve dhe dhomës.

„Ekzaminimi përfundimtar“, urdhëron ekzaminimin e nyjeve limfatike të mëposhtme:

- Nyjet limfatike para-skapulare (Lnn. cervicales superficiales)
- Nyjet limfatike aksilare (Lnn. axillares proprii et Lnn. primae costae)
- Nyjet limfatike të sternumit (Lnn. sternales craniales)
- Nyjet limfatike të thella të qafës së mitrës (Lnn. cervicales profundi)
- Nyjet limfatike kostocervikale (Lnn. costocervicales)
- Nyjet limfatike lumbare (Lnn. lumbales)
- Nyjet limfatike të legenit (Lnn. ischiadici, Lnn. iliaci)
- Nyjet limfatike popliteale (Lnn. poplitei)

Këto ekzaminime shtesë të pjesëve të karkasave, nënprodukteve shtazore dhe nënprodukteve të ngrënshme, si dhe testet shtesë laboratorike, kryhen sa herë që është e nevojshme për:

- Diagnozën përfundimtare
- Zbulimin e pranisë së sëmundjeve të kafshëve, mbetjeve ose ndotësve në sasi mbi nivelet e lejuara nga rregulloret specifike, mosrespektimin e kriterëve mikrobiologjike
- Zbulimin e faktorëve të tjerë që e bëjnë mishin të paqëndrueshëm higjienikisht i papërshtatshëm për konsum njerëzor.

Marrja e mostrave të medulla oblongata të grupeve të rrezikut të bagëtive për pranimë e prioneve - agjenti shkaktar i BSE-së përshkruhet në një udhëzim të veçantë pune.

Vlerësimi i Mishit të Infektuar me Cisticerkozë

Pas dyshimit për pranimë e cisticerkozës në zemër ose në muskujt përtypës (m. masseter dhe m. pterygoideus), vlerësohet invazioni i kufomave dhe veterineri zyrtar duhet ta paraqesë muskulin e prekur për ekzaminim në laboratorin zyrtar.

Nëse gjendet vetëm një cistë në maseter, muskul pterigoid, muskul kardiak dhe pas ekzaminimit dhe palpimit të organeve, gjuha, ezofagu, zemra dhe pjesët e muskujve priten në feta të holla dhe bëhet një prerje tërthore mbi olekranon (bërryl) për të liruar tricepsin. Këmba duhet të pritët për të inspektuar sipërfaqet e këtyre muskujve.

Mishi vlerësohet pas marrjes së rezultateve laboratorike dhe autoriteti kompetent informohet për gjetjet.

Pjesa e prekur shpallet e papërshtatshme për konsum njerëzor dhe pjesët e tjera i nënshtrohen ngrirjes.

Ngrirja kryhet duke arritur një temperaturë prej -10°C në thellësinë e muskulit për 10 ditë ose -20°C për 3 ditë. Ngrirja kryhet në frigoriferin e OBU-së në një seksion të veçantë sanitar të frigoriferit.

Mishi dërgohet për ngrirje i paketuar në kuti, i rregulluar në paleta, i shoqëruar nga një kartë mbajtjeje me numrin e therjes (Nr.), datën e therjes dhe arsyen e ngrirjes. Për mishin e viçit të infektuar me cisticerkozë hartohet një regjistër, i cili përfshin detaje rreth mishit dhe kartës.

MSR – udhëzime të veçanta pune!

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

MSR – gjedhe Rrezik i papërfshirë i shfaqjes së BSE-së	
Më të vjetra se 12 muaj	- kafka pa nofullën e poshtme, - duke përfshirë trurin dhe sytë, dhe - palca kurrizore e kafshëve mbi 12 muaj
M SR- Gjedhe Rrezik i kontrolluar dhe i papëreaktuar i shfaqjes së BSE-së	
Gjitha moshat	- Bajamet, - katër metrat e fundit të zorrës së hollë, cekumi dhe - mezenteria e kafshëve të të gjitha kategorive të moshës.
Më të vjetra se 12 muaj	- Kafka pa nofullën e poshtme, - duke përfshirë trurin dhe sytë, dhe - palca kurrizore e kafshëve mbi 12 muaj;
Më të vjetra se 30 muaj	- Shpina, përveç ruazave të bishtit, proceseve kurrizore dhe tërthore të ruazave cervikale, torakale dhe lumbare, dhe kreshtës mediale të kockës sakrale dhe krahëve të kockës sakrale, por duke përfshirë rënjet dorsale të ganglioneve të kafshëve mbi 30 muajsh.
Në përputhje me Shtojcën V të Rregullores (KE) Nr. 999/2001 (versioni i konsoliduar) dhe Rregullores së Komisionit (BE) 2015/1162.	

8. Ekzaminimi Post mortem i Karkasave dhe Organeve të Deleve/Dhive

Sipas Rregullores së Komisionit (BE) Nr. 2019/627, ekzaminimi minimal bazë përshkruhet si më poshtë:

Dele dhe dhi të reja shtëpiake dhe dele pa incizorët e përhershëm

1. Karkasat dhe nënproduktet e deleve të therura që ende nuk kanë zhvilluar dhëmbë prerës të përhershëm ose janë nën 12 muajsh, dhe dhitë nën 6 muajsh, i nënshtrohen procedurave të mëposhtme post mortem:

- Inspektim vizual i kokës, duke përfshirë faringun, zgavrën orale, gjuhën dhe nyjet limfatike parotide dhe retrofaringeale. Këto ekzaminime nuk kërkohen nëse autoritetet kompetente mund të garantojnë që koka, duke përfshirë gjuhën dhe trurin, nuk do të përdoren për konsum njerëzor;
- Inspektim vizual i mushkërive, trakesë, ezofagut dhe nyjeve limfatike bronkiale dhe mediastinale (Lnn. bifurcationes, eparteriales dhe mediastinales);
- Inspektim vizual i perikardit dhe zemrës;
- Inspektim vizual i diafragmës;
- Inspektim vizual i mëlçisë dhe nyjeve limfatike të mëlçisë dhe pankreasit (Lnn. portales);
- Inspektim vizual i traktit gastrointestinal, mezenterit dhe nyjeve limfatike rreth stomakut dhe mezenterit (Lnn. gastrici, mesenterici, craniales dhe caudales);
- Inspektim vizual i shpretkës;
- Inspektim vizual i veshkave;
- Inspektim vizual i pleurës dhe peritoneumit;
- Inspektim vizual i zonës përreth kërthizës dhe nyjeve.

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

2. Veterineri zyrtar kryen procedurat e mëposhtme post mortem duke përdorur prerjen dhe palpimin e karkases dhe nënprodukteve të therjes nëse ka shenja të rreziqeve të mundshme për shëndetin e njeriut dhe shëndetin ose mirëqenien e kafshëve:

- (a) Palpimi i faringut, zgavrës orale, gjuhës dhe nyjeve limfatike parotide. Këto ekzaminime nuk kërkohen nëse koka, duke përfshirë gjuhën dhe trurin, nuk do të përdoren për konsum njerëzor;
- (b) Palpimi i mushkërive, prerja e mushkërive, trakesë, ezofagut dhe nyjeve limfatike bronkiale dhe mediastinale;
- (c) Prerja(incizimi) e zemrës;
- (d) Palpimi i mëlçisë dhe nyjeve limfatike të shoqëruara; prerja në anën gastrike të mëlçisë për të ekzaminuar kanalet biliare;
- (e) Palpimi i shpretkës;
- (f) Prerja e veshkave dhe nyjeve limfatike të shoqëruara (Lnn. renales);
- (g) Inspektimi vizual i zonës rreth kërthizës dhe nyjeve; zona e kërthizës pritët dhe nyjet hapen për të ekzaminuar lëngun sinovial.

Dele dhe dhi të tjera shtëpiake

1. Karkasat dhe nënproduktet e deleve të therura me incizorë të përhershëm ose deleve mbi 12 muajsh, dhe dhive mbi 6 muajsh, i nënshtrohen procedurave të mëposhtme post mortem:

- (a) Inspektim vizual i kokës, duke përfshirë faringun, zgavrën orale, gjuhën dhe nyjet limfatike parotide, dhe palpacioni i nyjeve limfatike retrofaringeale. Këto ekzaminime nuk kërkohen nëse koka, duke përfshirë gjuhën dhe trurin, nuk do të përdoren për konsum njerëzor;
- (b) Inspektim vizual i mushkërive, trakesë dhe ezofagut; palpacioni i mushkërive dhe nyjeve limfatike bronkiale dhe mediastinale (Lnn. bifurcationes, eparteriales dhe mediastinale);
- (c) Inspektim vizual i perikardit dhe zemrës;
- (d) Inspektim vizual i diafragmës;
- (e) Inspektim vizual i mëlçisë dhe nyjeve limfatike të mëlçisë dhe pankreasit (Lnn. portales); palpacioni i mëlçisë dhe nyjeve limfatike të shoqëruara; prerje në anën gastrike të mëlçisë për të ekzaminuar kanalet biliare;
- (f) Inspektim vizual i traktit gastrointestinal, mezenterit dhe nyjeve limfatike rreth stomakut dhe mezenterit (Lnn. gastrici, mesenterici, craniales dhe caudales);
- (g) Inspektim vizual i shpretkës;
- (h) Inspektim vizual i veshkave;
- (i) Inspektim vizual i pleurës dhe peritoneumit;
- (j) Inspektim vizual i organeve gjenitale (përveç penisit nëse është hequr tashmë);
- (k) Inspektim vizual i gjirit dhe nyjeve limfatike përkatëse.

2. Veterineri zyrtar kryen procedurat e mëposhtme post mortem duke përdorur prerjen dhe palpimin e karkases dhe nënprodukteve të therjes nëse ka shenja të rreziqeve të mundshme për shëndetin e njeriut dhe shëndetin ose mirëqenien e kafshëve:

- (a) Palpimi i faringut, zgavrës orale, gjuhës dhe nyjeve limfatike parotide. Këto ekzaminime nuk kërkohen nëse koka, duke përfshirë gjuhën dhe trurin, nuk do të përdoren për konsum njerëzor;
- (b) Prerja e mushkërive, trakesë, ezofagut dhe nyjeve limfatike bronkiale dhe mediastinale;
- (c) Prerja e zemrës;
- (d) Palpimi i shpretkës;
- (e) Prerja e veshkave dhe nyjeve limfatike përkatëse (Lnn. renales).

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

Në rastet e marrjes së mostrave të skrapies tek delet, merret një mostër e medulla oblongata dhe dërgohet për ekzaminim laboratorik.

RREZIQE TË VEÇANTA

A. ENCEFALOPATITË SFONGIFORME TË TRANSMISUESHME (TSE)

Gjatë kryerjes së kontrolleve zyrtare në lidhje me TSE-në, duhet të merren në konsideratë kërkesat e Udhëzimit Administrativ MA-nr.34/2006 për Kontrollin, Parandalimin dhe Çrrënjosjen e Sëmundjeve të TSE-ve në Kosovë (Rregullores (KE) Nr. 999/2001) dhe legjislacionit tjetër të zbatueshëm të Komunitetit. Kontrollat veterinarë zyrtarë për heqjen, ndarjen dhe, nëse është e nevojshme, shënimin e materialit të specifikuar të rrezikut.

B. CISTICERKOZA

Mishi i infektuar me cisticerkozë duhet të deklarohet i papërshtatshëm për konsum njerëzor. Megjithatë, nëse infeksioni i cisticerkozës nuk e ka prekur të gjithë kafshën, pjesët e kafshës që nuk janë të infektuara mund të deklarohen të përshtatshme për konsum njerëzor pasi t'i nënshtrohen trajtimit të ftohtë.

C. TUBERKULOZA

Kafshët që kanë treguar një reagim pozitiv ose të dyshimtë ndaj testit të tuberkulinës ose për të cilat ka arsye të tjera për të dyshuar për infeksion theren veçmas nga kafshët e tjera, duke marrë masa mbrojtëse për të parandaluar kontaminimin e kufomave të tjera, linjës së therjes ose stafit në thertore.

I gjithë mishi nga kafshët, të cilat ekzaminimi pas therjes ka zbuluar lezionet të lokalizuara të tuberkulozit në organe të shumëfishta, shpallet i papërshtatshëm për konsum njerëzor.

I gjithë mishi nga kafshët, të cilat ekzaminimi pas therjes ka zbuluar ndryshime të lokalizuara të ngjashme me lezionet e tuberkulozit në organe ose pjesë të ndryshme të karkasës, shpallet i papërshtatshëm për konsum njerëzor. Megjithatë, nëse lezioni i tuberkulozit gjendet në nyjet limfatike të vetëm një organi ose një pjese të karkasës, vetëm organi i infektuar ose një pjesë e karkasës dhe nyjet limfatike të shoqëruara shpallen të papërshtatshme për konsum njerëzor.

D. BRUCELOZA

Kafshët që kanë treguar një reagim pozitiv ose të dyshimtë ndaj testit të brucelozës ose për të cilat ka arsye të tjera për të dyshuar për infeksion, theren veçmas nga kafshët e tjera, duke marrë masa mbrojtëse për të parandaluar kontaminimin e karkasave të tjera, linjës së therjes ose stafit në thertore.

I gjithë mishi nga kafshët, të cilat ekzaminimi pas therjes ka zbuluar ndryshime që tregojnë infeksion akut të brucelozës, shpallet i papërshtatshëm për konsum njerëzor.

Për kafshët që tregojnë një reagim pozitiv ose të dyshimtë ndaj testit të brucelozës, gjiri, trakti gjenital dhe gjaku shpallen të papërshtatshëm për konsum njerëzor, edhe nëse nuk zbulohen ndryshime.

MISHI I DEKLARUAR I PËRSHTATSHËM ME KUSHT PËR KONSUM

Mishi dhe organet e deklaruar të përshtatshme me kusht për konsum shënohen me një vulë katrore.

Një vlerësim i tillë, p.sh., për mishin që i është nënshtrohet trajtimit për cisticerkozë, mishin me ndryshime organoleptike të lokalizuara ose ndryshime të tjera, të cilat janë hequr, dhe raste të ngjashme, kërkon që mishi t'i nënshtrohet trajtimit termik të përcaktuar, qoftë me gatim ose ngrirje, përpara se të konsiderohet i përshtatshëm për konsum njerëzor.

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

RKS
00

MISH I PAPËRSHTATSHËM HIGJENETIKISHT PËR KONSUM NGA NJERËZIT në përputhje me Rregulloren (BE) 2017/625

Veterinari zyrtar e shpall mishin e freskët të papërshtatshëm për konsum njerëzor në rastet e mëposhtme:

- (a) Nëse vjen nga kafshë që nuk i janë nënshtruar inspektimit para therjes në përputhje me nenin 18(2)(a) ose (b) të Rregullores (BE) 2017/625, përveç gjahut të egër ose drerëve të lirë(endacak) siç përcaktohet në nenin 12(1)(b) të Rregullores së Deleguar (BE) 2019/624;
- (b) Nëse vjen nga kafshë, nënproduktet e therjes së të cilave nuk i janë nënshtruar inspektimit pas therjes në përputhje me Nenin 18(2)(c) të Rregullores (BE) 2017/625, përveç organeve të brendshme të kafshëve të egra të mëdha që nuk kërkohet të shoqërojnë karkasen në impiantin e përpunimit të gjahut, siç përcaktohet në Seksionin IV, Kapitulli II, Pika 4 e Shtojcës III të Rregullores 12/2011 ((KE) Nr. 853/2004).
- (c) Nëse vjen nga kafshë që kanë ngordhur para therjes, të lindura të vdekura, të palindura ose të therura në moshën më të vogël se shtatë ditë.
- (d) Nëse ka të bëjë me mishin e prerë në lokacionin e plagëve shpuese.
- (e) Nëse vjen nga kafshë që vuajnë nga sëmundje për të cilat rregullat e shëndetit të kafshëve janë përcaktuar në legjislacionin e Republikës së Kosovës.
- (f) Nëse vjen nga kafshë që vuajnë nga sëmundje të përgjithësuara, të tilla si septicemia e përgjithësuar, piemia, toksemia ose viremia.
- (g) Nëse nuk i plotëson kriteret e sigurisë ushqimore të përcaktuara në Kapitullin I të Shtojcës I të Rregullores nr. 27/2012 për Kirteret Mikrobiologjike në Produktet Ushqimore ((KE) Nr. 2073/2005), të cilat përcaktojnë nëse ushqimi mund të vendoset në treg.
- (h) Nëse tregon shenja të infeksionit parazitar, përveç nëse përcaktohet ndryshe nga kërkesat zyrtare të kontrollit për zbulimin e pranisë së cisticerkozës .
- (i) Nëse përmban mbetje kimike ose ndotës në sasi që tejkalojnë nivelet e përcaktuara në Udhëzimin Administrativ (MBPZHR) NR.06/2016 Për Substancat Aktive Farmakologjike dhe Klasifikimi I Tyre Lidhur me Limitin Maksimal të Mbetjeve në Produkte Ushqimore me Prejardhje Shtazore (Rregulloret (BE) Nr. 37/2010), Rregullore (QRK) NR. 43/2013 për Caktimin e Niveleve Maksimale për Kontaminues të Caktuar në Produkte Ushqimore për Njerëz dhe Substanca të Padëshirueshme në Ushqim për Kafshë ((KE) Nr. 1881/2006); Nivelet për kokcidostatikët ose mbetjet të substancave që janë të ndaluara ose nuk janë të autorizuar.
- (j) Nëse përbëhet nga mëlçia dhe veshkat e kafshëve më të vjetra se dy vjeç nga rajone ku metalet e rënda u gjetën në mjedis përmes planeve të miratuara për mbetje.
- (k) Nëse është trajtuar në mënyrë të paligjshme me substanca dekontaminuese.
- (l) Nëse është trajtuar në mënyrë të paligjshme me rrezatim jonizues, përfshirë rrezatimin UV.
- (m) Nëse përmban trupa të huaj, përveç, në rastin e gjahut të egër, materialeve të përdorura në gjueti të kafshës.
- (n) Nëse tejkalon nivelet maksimale të lejuara të radioaktivitetit të përcaktuara nga legjislacioni kombëtar, ose të legjislacionit të Bashkimit Evropian , nëse mungon ai Kombëtarë.
- (o) Nëse tregon shenja të ndryshimeve patologjike ose organoleptike, veçanërisht një erë të fortë seksuale ose gjakderdhje të pamjaftueshme (përveç kafshëve të egra).

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

- (p) Nëse buron nga një kafshë e rraskapitur dhe e kequshqyer.
- (q) Nëse përmban materiale me rrezik të specifikuar, përveç nëse lejohet heqja e tyre në një institucion tjetër në përputhje me *Udhëzimin Administrativ MA-nr.34/2006 për Kontrollin, Parandalimin dhe Çrrënjosjen e Sëmundjeve të TSE-ve në Kosovë* (Rregullores (KE) Nr. 999/2001) dhe mishi i freskët mbetet nën kontrollin e autoriteteve kompetente.
- (r) Nëse është i ndotur ose i kontaminuar me jashtëqitje ose ndotës të tjerë.
- (s) Nëse përbëhet nga gjaku i cili, për shkak të gjendjes shëndetësore të kafshës nga e cila buron ose kontaminimit gjatë therjes, mund të paraqesë rrezik për shëndetin e njeriut ose të kafshëve.
- (t) Nëse veterineri zyrtar, pas shqyrtimit të të gjithë informacionit përkatës, beson se mund të paraqesë rrezik për shëndetin e njeriut ose të kafshëve ose është i papërshtatshëm për konsum njerëzor për ndonjë arsye tjetër.
- (u) Nëse ka rreziqe specifike.

Karkaset dhe organe të tilla shënohen me një vulë trekëndëshe dhe shpallen të papërshtatshme nga ana higjienike.

Pas ekzaminimit post mortem, veterineri zyrtar plotëson Raportin Post Mortem, i cili i dorëzohet OBU-së dhe plotësohet gjithashtu nëpërmjet aplikacionit. Për të siguruar transferim të saktë dhe efektiv të të dhënave, veterineri zyrtar mban shënimet e veta në formularët e sistemit gjatë inspektimeve para dhe pas therjes dhe më vonë i fut ato në raport, i cili nënshkruhet nga personi përgjegjës i OBU-së.

Pas ekzaminimit post mortem:

- Pjesët që janë të papërshtatshme për konsum njerëzor duhet të hiqen nga pjesa e pastër e objektit sa më shpejt të jetë e mundur duke përdorur enë përpunimi që duhet të jenë të etiketuara siç duhet.
- Mishi i ruajtur dhe/ose mishi i konsideruar i papërshtatshëm për konsum njerëzor, si dhe nënproduktet e pangrënshme, nuk duhet të vijnë në kontakt me mishin e konsideruar të përshtatshëm për konsum njerëzor.
- Organet e brendshme ose pjesët e organeve të brendshme që mbeten në karkasë duhet të hiqen plotësisht sa më shpejt të jetë e mundur, përveç nëse veterineri zyrtar miraton ndryshe.
- Organet e ruajtura mund të përdoren për konsum njerëzor pas ekzaminimit dhe miratimit të mëtejshëm.

Operatori që trajton nënproduktet shtazore duhet të sigurojë që:

- Materialet nga Kategoria 1, Kategoria 2 dhe Kategoria 3 janë të identifikueshme, të mbahen të ndara gjatë mbledhjes dhe transportit dhe të mund të identifikohen;
- OBU-të mbledhin nënproduktet shtazore gjatë procesit të përpunimit parësor dhe i vendosin ato në enë të caktuara;

• Nënproduktet shtazore mbledhen dhe ruhen përkohësisht në enë të mbuluara, hermetike në zona të caktuara në temperaturën e duhur;

- Nënproduktet shtazore duhet të dërgohen sa më shpejt të jetë e mundur pa vonesë;
 - Enët për nënproduktet shtazore që ripërdoren, si dhe çdo pajisje ose vegël në kontakt me nënproduktet, duhet të pastrohen, lahen dhe dezinfektohen pas çdo përdorimi në përputhje me planin SSOP për objektin, të mbahen të pastra dhe të thata para ripërdorimit;
- Enët e materialeve të Kategorisë 1 janë të shënuara me të zezë, enët e Kategorisë 2 me të verdhë dhe enët e Kategorisë 3 me të gjelbër me një përmbajtje të lartë të ngjyrës blu për të siguruar dallim të qartë nga ngjyrat e tjera.

- Gjatë transportimit të nënprodukteve shtazore, kompania zyrtare kontraktuese lë një "dokument tregtar" të plotësuar që duhet të shoqërojë nënproduktet shtazore gjatë transportit;

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

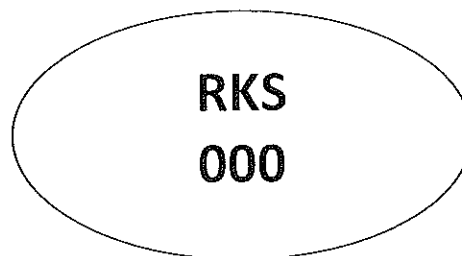
- Aplikon rregullisht ngjyrë (blu metilen) në nënproduktet shtazore për dekarakterizim dhe mban një regjistër të ngjyrës së përdorur.

9. Shenjat e Certifikimit Shëndetësor

Shenjat e certifikimit shëndetësor aplikohen vetëm në mishin e kafshëve që i janë nënshtruar inspektimeve para dhe pas therjes. Pas ekzaminimit pas therjes, kur veterineri zyrtar ka konfirmuar përshtatshmërinë shëndetësore, vulat e përcaktuara aplikohen në gjysmat e karkasës. Shenja e certifikimit shëndetësor dhe shenja e identifikimit për ushqimin me origjinë shtazore, i cili vjen nga institucione të autorizuar nga autoriteti kompetent, janë në formë ovale. Pjesa e sipërme përmban shenjën me dy shkronja për vendin, e ndjekur nga numri i institucionit të miratuar. Mishi më pas transportohet në dhomat e ftohjes.

Bazuar në ekzaminimin organoleptik dhe rezultatet e pranueshme të analizave laboratorike, mishi dhe organet e kafshëve të therura vlerësohen dhe shënohen si:

- I përshtatshëm për konsum njerëzor
- I papërshtatshëm për konsum njerëzor
- I përshtatshëm për përpunim



10. Sigurimi i Cilësisë së Procesit

Cilësia e inspektimit dhe kontrollit veterinar të gjedhit, deleve dhe dhive para therjes, si dhe inspektimi i karkasave dhe organeve në linjën e therjes, dhe vlerësimi i duhur i përshtatshmërisë higjienike të mishit dhe organeve të kafshëve të therura, sigurohet nëpërmjet edukimit të vazhdueshëm, përvojës së punës, respektimit të procedurave standarde të operimit dhe rezultateve nga analizat shtesë laboratorike.

11. Dokumente të mëtejshme:

- Raporti i Inspektimit Para therjes
- Raporti i Inspektimit Pas therjes
- p.sh. Programi i Aplikimit FCMS
- Kartat "E Mbajtur"
- Shënime për Mbajtjen e të Dhënave
- Udhëzime Pune për Mirëqenien e Kafshëve?
- Të Dhënat

Shqyrtojmë: gjendjen e përgjithshme, kuriozitetin, gjallërinë, interesin për ushqimin, vokalizimet dhe frymëmarrjen e mundshme të shqetësuar, ekstremitetet dhe mënyrën e lëvizjes dhe shenjat nervore.

Para fillimit të punës në thertore, veterineri i autorizuar duhet të inspektojë të gjitha dhomat e prodhimit, ambientet dhe pajisjet për të përcaktuar gjendjen higjienike dhe përshtatshmërinë e tyre për përdorim, kur zbulohen parregullsi, duhet t'i shënojë me kartela që ndalojnë përkohësisht

Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë Food and Veterinary Agency Agencija za Hranu i Veterinu PSO	INSPEKTIMI ANTE MORTEM DHE POSTMORTEM I GJEDHEVE, DELEVE DHE DHIVE	Nr/No/Br: 02-2025 Verzioni/version/verzija :1 23.12.2025 Faqe/pages/stranica:20 Shqip;
--	---	--

përdorimin e mëtejshëm të dhomave të prodhimit, ambienteve dhe/ose pajisjeve (kartela "ndalohet përdorimi").

Në kartelën "ndalohet përdorimi" shënohet lloji i veprimit korrigjues që duhet të ndërmerret.

Poshtë masës korrigjuese të shënuar, shënohet emri i repartit, lënda dhe arsyeja e ndalimit, emri, mbiemri dhe nënshkrimi i veterinerit të autorizuar që ka vendosur ndalimin e përdorimit dhe data e ndalimit.

Kartela "ndalohet përdorimi" duhet të qëndrojë në vendin ku ishte vendosur më parë derisa dhoma, zona dhe/ose pajisja të jenë gati për përdorim të mëtejshëm dhe mund të hiqet vetëm nga një veteriner i autorizuar që mban shënime për kartat e përdorura.

Kafshët që i janë nënshtruar inspektimit dhe kontrollit veterinar, d.m.th një dokumentacioni, identifikimi dhe ekzaminimi fizik, dhe që janë vlerësuar nga një veteriner i autorizuar si të shëndetshme, mund t'i nënshtrohen kufizimit, trullësjes dhe gjakderdhjes, e cila duhet të kryhet në përputhje me Udhëzuesin për trajtimin e shpendëve nga mbërritja në thertore, ngordhje deri në thertore.